

Rīgā, 27.11.2008.
Nr. 04.02.12/3902

Latvijas Republikas
Ministru prezidentam I. Godmanim
Brīvības bulvārī 36
Rīgā, LV-1520

Kopija:
Latvijas Republikas
finanšu ministram A. Slakterim

Latvijas Bankas
prezidentam I. Rimšēvičam

Par AS "Parex banka" viedokli

Finanšu un kapitāla tirgus komisija (turpmāk – Komisija), izskatījusi AS "Parex banka" (turpmāk – Banka) lielāko akcionāru un Bankas prokūrista (turpmāk – iesniedzējs) Ministru prezidentam adresēto 25.11.2008. vēstuli Nr. 2.-01/389 (turpmāk – vēstule), savas kompetences ietvaros sniedz šādu viedokli.

Iesniedzējs vēstulē akcentē problēmu jautājumus, kas saistīti ar Ieguldījuma līguma Noslēguma iestāšanos, iespējams apšaubot paša līguma izpildi no Latvijas Republikas puses, kura iesniedzēja ieskatā neveic pietiekami mērķtiecīgas un stimulējošas darbības sekmīgai Ieguldījuma līguma realizācijai. Šajā sakarā vēlamies norādīt, ka minētais iesniedzēja apgalvojums nav korekts, jo Latvijas Republika, nenotiekot Noslēgumam, Bankā jau ir noguldījusi ne mazāk kā 350 miljonus latu, kas, mūsdiā, liecina par valsts faktisko gribu sniegt atbalstu Bankai. Līdz ar to Komisija norāda, ka valstij ir visas tiesības sagaidīt no Bankas lielākajiem akcionāriem un valdes aktīvu un profesionālu līdzdarbību savu Ieguldījuma līgumā pielīgto pienākumu izpildei.

Diemžēl faktiskie apstākļi norāda, ka Bankas lielākie akcionāri un valde nerīkojas pietiekami adekvāti un aktīvi, lai pieņemtu kompetentus un pārdomātus finanšu vadības lēmumus nolūkā stabilizēt vai uzlabot Bankas finansiālo stāvokli kopumā. Pretēji iesniedzēja vēstulē minētajam par noguldījumu un citu piesaistīto līdzekļu aizplūdes apturēšanu, saskaņā ar Komisijas rīcībā esošo informāciju laika periodā no 30.09.2008. līdz

25.11.2008. no Bankas ir aizplūduši 492 miljoni latu (nav ņemti vērā Valsts kases noguldītie naudas līdzekļi), t.sk., lielākā daļa – 395 miljoni latu aizplūda no Ieguldījuma līguma parakstīšanas 10.11.2008. Bez tam pēdējo dienu Bankas noguldījumu dinamika nepārlicina par noguldījumu stabilizāciju, jo 24.11.2008. noguldījumu samazinājums bija 4 miljoni latu un 25.11.2008. – 21 miljons latu.

Komisija norāda, ka Bankas lielākie akcionāri un valde nav varējuši ticami un pamatoti izvērtēt faktiskās Bankai nepieciešamās ārējās palīdzības apmēru, izsakot pieņemumu par 150 miljonu latu kredītlīnijas nepieciešamību Bankai likviditātes krīzes pārvarēšanai, lai gan faktiski pēc Komisijas rīcībā esošās informācijas Bankai nepieciešami aptuveni 2 miljardi eiro. Tik krasī atšķirīgs viedoklis par Bankas faktisko finansiālo stāvokli liek secināt un tikai pastiprina jau iepriekš Komisijas pausto viedokli par Bankas valdes nekompetenci un nepieciešamību tās locekļu atsaukšanai no amata.

Tāpat norādām, ka Komisija 25.11.2008. veica Bankas finansiālās darbības rādītāju korekciju par stāvokli 31.10.2008. un konstatēja neatbilstošu Bankas pašas veikto:

- kredītportfeļa novērtējumu, neveidojot nepieciešamos uzkrājumus;
- finanšu instrumentu portfeļa novērtējumu, neņemot vērā tā nelikvīdo stāvokli.

Līdz ar to minētais Bankas novērtējums ir radījis šķietami labākus Bankas finansiālās stabilitātes rādītājus, lai gan saskaņā ar Komisijas veikto vairāku ārkārtas pārbaužu (29.10.2008. – 07.11.2008., 31.10.2008. – 21.11.2008. un 04.11.2008. – 21.11.2008.) rezultātiem Bankai būtu nepieciešams pārvērtēt savus finanšu instrumentus un veidot papildus uzkrājumus. Tādējādi, korigējot Bankas finansiālās darbības rādītājus pēc faktiskā stāvokļa, Bankas pašu kapitāls 31.10.2008. ir 181 miljons latu un kapitāla pietiekamības rādītājs ir 6.55%, savukārt Bankas kapitāla prasību segumā ir iztrūkums 40 miljonu latu apmērā.

Veicot šo novērtējumu, Komisija pamatojās uz pieņemumu, ka Banka ir spējīga nodrošināt nepieciešamo likviditāti Bankas stabilas darbības turpināšanai. Taču, ņemot vērā Bankas faktisko finansiālo stāvokli un iespēju, ka Banka nespēs uzturēt nepieciešamo likviditāti, Komisija uzskata, ka faktiskā aktīvu ātrās realizācijas (likviditātes uzturēšanai) vērtība būs ievērojami mazāka par to iegrāmatoto vērtību un Bankas pašu kapitāls būs negatīvs.

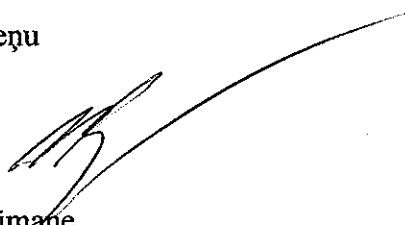
Saskaņā ar iesniedzēju vēstulē pausto viedokli, Bankas valdes nomaīņa varētu būtiski ietekmēt sindicēto kredītu izsniedzēju turpmāko rīcību, iespējams nekavējoties atprasot aizdotos līdzekļus. Komisija nepiekrīt šādam apgalvojumam un neuzskata Bankas valdes maiņu par izšķirošu nosacījumu sindicēto kredītu izsniedzēju nelabvēlīgai rīcībai pret Banku, jo Ieguldījuma līguma noslēgšanas dienā 10.11.2008. jau bija iestājušies citi būtiski nosacījumi, kas varētu būt formāls iemesls sindicēto kredītu tūlītējai izbeigšanai, tomēr uzskatām, ka šāda rīcība šobrīd finanšu tirgū esošajā situācijā nebūtu labvēlīga sindicēto kredītu izsniedzēju interesēm.

Ieguldījuma līguma noteikumi par Bankas akciju kontrolpaketes pārņemšanu paredz Latvijas Republikai vai akciju sabiedrībai "Latvijas Hipotēku un zemes banka" tiesības

vienpusēji atkāpties no līguma izpildes, ja atceļošie nosacījumi nav izpildīti 2 kalendāro nedēļu laikā no līguma noslēgšanas dienas. Tā kā līgumā iestrādātajam atceļošo nosacījumu izpildes termiņam (2 kalendārās nedēļas) Bankas lielākie akcionāri bija piekrituši, ir apšaubāma viņu spēja sekmēt Ieguldījuma līguma izpildi, jau pēc minētā termiņa beigām vēstulē Ministru prezidentam paužot neziņu par līguma pašreizējo un turpmāko juridisko statusu.

Tāpat vēršam uzmanību, ka Ieguldījuma līgums paredz tiesības, nevis pienākumu noteiktos termiņos Latvijas Republikai vai akciju sabiedrībai "Latvijas Hipotēku un zemes banka" vienpusēji atkāpties no līguma izpildes. Uzskatām, ka šīs vēstules nosūtīšanas dienā nebūtu lietderīgi pieņemt lēmumu par Ieguldījuma līguma izbeigšanu pirms ir saņemta sindicēto kredītu izsniedzēju piekrišana pirmstermiņa kredītu neizbeigšanai, taču, mainoties faktiskajiem vai tiesiskajiem apstākļiem, kuri varētu negatīvi ietekmēt Bankas finansiālo stāvokli vai kuri saistīti ar Bankas lielāko akcionāru un valdes nepietiekami aktīvu un neprofesionālu līdzdarbību Ieguldījuma līguma izpildē, Komisija rīkosies saskaņā ar tai normatīvajos aktos nostiprinātajām tiesībām un uzliktajiem pienākumiem.

Ar cieņu

I. Krūmane
Finanšu un kapitāla
tirgus komisijas priekšsēdētāja